

“Mama hield meer van mij”

Oud zeer vaak oorzaak ruzie om

Steeds vaker loopt het verdelen van de erfenis uit op ruzie. Een groeiend aantal mediators, boedelverdelers, financieel adviseurs en notarissen specialiseert zich op deze markt. Uitvaartondernemers merken nog niet veel van het familiegekrakeel.

“Hadden we dit maar eerder gedaan,” verzucht Marianne, terwijl zij haar zus Christine een dikke zoen op de wang geeft. Een paar jaar geleden was er van zonen nog geen sprake. Marianne (56) en Christine (52) kregen samen met hun broer Paul (50) – ruim twee jaar voor dit zoenmoment – de erfenis van hun moeder te verdelen. Dat leidde tot vele gesprekken bij de notaris, geharrewar, onbegrip en boze telefoontjes over en weer.

Wat was er aan de hand? De nalatenschap bestond uit een saldo op de bank en een bescheiden effectenportefeuille. Het geheel was zo’n 80.000 euro waard. Moeder was de laatste jaren van haar leven ziek. Behalve de kosten voor verpleging en verzorging kon ze geen geld uitgeven, simpelweg omdat ze daar fysiek niet toe in staat was. Marianne en Paul hadden, gezien moeders zuinige levensstijl, gerekend op meer geld.

Niet zeuren

Maar een echt twistpunt was dat moeder haar huis een halfjaar voor haar overlijden aan Christine had verkocht. Christine vond de toenmalige verkoopprijs reëel. Het huis had immers flink achterstallig onderhoud, werd nog bewoond door moeder en bovendien: moeder wilde het per se zo. Dus, vond Christine, moesten de anderen niet zeuren. Er volgde een onaangename periode met wederzijdse verwijten, verdachtmakingen en blijken van wantrouwen. Uiteindelijk was Christine zo boos op de notaris dat ze niet meer mee wilde werken aan wat volgens hem juridisch correct was.

In dat stadium kwamen zussen en broer in contact met een nalatenschapscoach. Tijdens de gesprekken bleek al snel dat er achter de ruzie om de nalatenschap heel andere emoties speelden. Zo vond Christine dat zij een deel van haar privéleven had opgegeven om zich te weiden aan de zorg voor moeder. Marianne op haar beurt voelde zich als oudste zuster behoorlijk beschadigd. Moeder had nooit een beroep op haar gedaan. “Het leek of zij mij niet zag staan.” Paul intus-

sen vond het maar kinderachtig wat er tussen de zussen gebeurde. Het ontlokte hem de uitspraak: “Zo ging het vroeger nou ook altijd tussen jullie.”

Cruciaal in de vijf sessies van de nalatenschapscoaching was het moment waarop Christine zag hoeveel liefde Marianne voelde voor hun overleden moeder. Christine had juist altijd het gevoel gehad dat zij haar moeder liefde voor twee moest tonen, want Marianne ‘was er nooit’.

Emoties

Nazorg, boedelafhandeling en ruzie kunnen dicht bij elkaar liggen. Het overlijden van de langstlevende ouder met alle bijbehorende emoties kan voor broers en zusters een mooie aanleiding zijn om oude, nooit uitgesproken rekeningen te vereffenen. Zoals: wie heeft de meeste liefde en erkenning van de ouders gehad? Wie heeft de meeste zorg voor de ouders op zich heeft genomen?

Dat kan pijnlijke emoties losmaken, die zich vertalen in materiële zaken. Zo vond Christine uit het voorbeeld aanvankelijk oprecht dat zij er recht op had het huis van moeder voor een prikkie te kopen. In alle eerlijkheid was zij zich niet bewust van de impact die dat op haar broer en zus had. Uit intern onderzoek van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) blijkt dat nalatenschappen vaker dan vroeger tot ruzie leiden. Van de 102 geënquêteerde notariskantoren gaven twintig kantoren aan dat dat in meer dan 40 procent van de boedelafwikkelingen het geval is. Elf kantoren gaven zelfs aan in meer dan de helft van de gevallen met ruzie te maken te hebben, meestal ruzies tussen broers en zussen. Als oorzaken daarvoor werden genoemd lossere wordende familiebanden (66 keer), mondiger burgers (52), een groeiend aantal ‘stiefrelaties’ (45), grotere nalatenschappen (24) en het ontbreken van een testament (22).

Geen garantie

Een testament kan veel ellende besparen, hoewel het geen garantie geeft op het voorkomen van ruzie. In het testament kan bijvoorbeeld worden geregeld dat de schoonfamilie niet mee erft, hoe de nalatenschap moet worden verdeeld en of stiefkinderen al dan niet mee-erven. Ongeveer de helft van de erflaters heeft een testament. Het afwickelen van ruzieboedels duurt vaak twee tot drie jaar. Die tijd hebben mensen nodig om tot het inzicht te komen dat ze elkaar toch ergens zullen moeten treffen om tot afronding te komen. Als de boedel dan eindelijk is afgesloten, volgt vaak nog gesteggel over de rekening van de notaris.

Samenwerken met notaris

Grote marktpartijen gaan steeds vaker samenwerkingsverbanden aan met notarissen. Dela heeft bijvoorbeeld een afspraak met Formaat-Notarissen. Zij verzorgen voor Dela-klienten voor een afgesproken tarief een verklaring van erfrecht. In 2007 verwees Dela in het pilotproject Nazorg in 8 procent van de uitvaarten door naar een Formaat-Notaris. Henny van der Schoor van accountantskantoor Ten Kate

& Huizinga verleent namens Revitum, gelieerd aan uitvaartverzorger Vredehof, financiële nazorg. Ongeveer de helft van de gevallen verwijst zij door naar een notaris, vooral voor het verkrijgen van een verklaring van erfrecht of vanwege een testament. Van der Schoor verwijst lang niet altijd naar het aan Revitum verbonden notariskantoor. “Veel mensen hebben al contact met een notaris.”

erfenis

Opmerkelijk is dat de uitvaartwereld niet veel merkt van toenemende ruzies om de erfenis. Uitvaartverzorgers hebben er weinig last van. Meestal bewaart een familie de lieve vrede tot na de uitvaart. Als dit niet zo is, krijgt de uitvaartbegeleider eerder te maken met familie die – soms letterlijk – niet door een deur wil, dan met geruzie om de verdeling van spullen.

Specialist

Ook nazorgspecialisten merken niet veel van geruzie om de erfenis. Als er wel conflicten zijn om het verdelen van de boedel, verwijst men door naar een notaris of andere specialist. Financieel nazorgverlener Henny van der Schoor: "Aan familieconflicten brand ik mijn vingers niet. Een notaris heeft de bevoegdheden. En diens autoriteit wil ook nog wel eens helpen." Ook Bas Teeken van Postuum, een bedrijf gespecialiseerd in financiële nazorg, verwijst bij ruzies door naar specialisten. Maar veel komt het niet voor. "In verreweg de meeste gevallen waarbij problemen rond de boedelafwikkeling te verwachten zijn, heeft de familie al een notaris of een andere specialist in de arm genomen."

Al is het voor de meeste uitvaartverzorgers nog een ver-van-mijn-bed-show, ondertussen bieden tal van bedrijven nabestaanden ondersteuning bij het verdelen van de nalatenschap. ■

De namen Marianne, Christine en Paul zijn uit privacy-overwegingen veranderd.

Websites Nazorg boedelafhandeling

Een greep uit het aantal websites dat zich richt op het ondersteunen bij de boedelafhandeling:

- www.definale.nl Praktische en/of emotionele ondersteuning voor nabestaanden: 'schoondochter-service'.
- www.denalatenschapscoach.nl Helpt erfgenamen met onenigheid weer nader tot elkaar te komen. Een soort uitgestelde familietherapie.
- www.helderadministraties.nl Praktische ondersteuning aan nabestaanden bij de administratieve afwikkeling van de nalatenschap.
- www.notarishuis.nl Vendu notarishuis is een veilinghuis. Het geeft een folder uit 'wat moet er gebeuren na een overlijden met de inboedel'.
- www.partiar.nl Gehele zakelijke afwikkeling van de nalatenschap.
- www.postuum.nl: Praktische en financiële nazorg na een overlijden.
- www.stichtingmetraadendaad.nl Hulp bij nalatenschappen, speciaal na het overlijden van ouderen die geen familie of vrienden hebben die de nalatenschap voor hen kunnen of willen afwikkelen.
- www.viaverspoor.nl verzorgt de boedelverdeling, inclusief alle praktische zaken als het leeghalen en desnoods pimpen van het huis. Ook biedt zij mediation.
- www.vitusconsult.nl Neemt nabestaanden zorg uit handen door de nalatenschap af te wikkelen.

Mr. Maartje van Hazendonk is nalatenschapscoach; www.denalatenschapscoach.nl